

Näkemyksestä menestystä

Alueelliset talousnäkömät keväällä 2010

Keski-Suomen ELY-keskus

ELY-keskusten näkemykset seutukuntien lähitulevaisuudesta

www.temtoimialapalvelu.fi

Alueelliset talousnäkymät keväällä 2010

Keski-Suomen ELY-keskus

Alueelliset talousnäkymät | Jouko Nieminen
1/2010

<p>Tekijät (toimielimestä: nimi, puheenjohtaja, sihteeri)</p> <p>Jouko Nieminen Kehityspäällikkö Varsinais-Suomen ELY-keskus</p>	<p>Julkaisu-aika Maaliskuu 2010</p> <p>Toimeksiantaja(t) Työ- ja elinkeinoministeriö</p> <p>Toimielimen asettamispäivä</p>
<p>Julkaisun nimi Alueelliset talousnäkymät keväällä 2010</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Maamme seutukunnista suurimmassa osassa elinkeinoelämän ja työllisyyden tila on edelleen heikko, vaikka maailmatalouden kasvusta on jo merkkejä. Alueiden reaalityöelämän kannalta positiiviset ja konkreettiset signaalit ovat harvassa. Kuluva vuoden kevät ja kesä tulevat olemaan varsin ankeat ja vasta syksyllä on odotettavissa kirkastumista. Työpaikkoja syntyy niukasti ja työttömyys kasvaa vielä loppuvuoden. Tilannetta vaikeuttaa heikon suhdannetilanteen kanssa samaan aikaan käynnissä oleva teollisuuden rakennemuutos.</p> <p>Suuria alueellisia vaikutuksia on paperi- ja metsäteollisuuden leikkausten lisäksi elektroniikkateollisuuden, metalliteollisuuden ja puutuoteteollisuuden saneerauksilla. Lisäuhkana ovat tuotannon siirtymiset halvemmän kustannustason maihin. Laivanrakennusteollisuuden vakava tilanne on erityinen huolen aihe Varsinais-Suomessa.</p> <p>Viennin elpyminen on hidasta ja teollisuuden tilauskanta on edelleen alhaisella tasolla. Vaikka lievää piristymistä onkin tapahtumassa, kestää aikansa ennen kuin tilaukset realisoituvat ja näkyvät koko tuotantoketjussa. Vaikeimmassa tilanteessa ovat alihankintayritykset, jotka ovat riippuvaisia isojen yritysten tilauskannasta ja globaaleista suhdanteista. Lomautukset ovat edelleen yleisiä ja uhkana on, että taantumien pitkittyessä useat lomautukset päättyvät irtisanomisiin. Yritysten lopettaminen ja konkurssit tulevat lisääntymään.</p> <p>Talouden taantuma on leviämässä myös kauppaan ja palvelusektorille, jossa työllisyysvaikutukset ovat vasta nyt alkamassa näkyä. Erityisissä vaikeuksissa näyttäisivät olevan erikoistavarakauppa ja pienemmät palveluyritykset. Kuluttajien luottamus talouteen on pysynyt hyvänä, mutta lisääntyvä työttömyys tulee vaikuttamaan ostovoimaan.</p> <p>Yleisestä ankeudesta huolimatta alueilla tapahtuu myös positiivista kehitystä. Vaikka teollisuudessa kiinteät investoinnit ovat vähäisiä, panostetaan tuotekehitykseen ilahduttavasti. Uusia yrityksiä perustetaan aktiivisesti ja yritysneuvonnan tarve on kasvanut. Työttömyyden kasvaessa kiinnostus yrittäjyyteen ja itsensä työllistämiseen kasvaa.</p> <p>Kaivostoiminnan kasvu jatkuu edelleen vahvana, mikä vahvistaa aluetaloutta ja työllisyyttä varsinkin Pohjois- ja Itä-Suomessa. Uusiutuvan energian merkitys kasvaa nopeasti ja käynnissä on useita bioenergian tuotantoon liittyviä hankkeita. Tuulivoimalahankkeita on useilla seuduilla.</p> <p>Rakennusalan tilanne on säilynyt kohtuullisen hyvänä. Elvytystoimet ja julkinen rakentaminen ovat auttaneet rakentamisen alaa. Korjausrakentamisen kasvu jatkuu.</p> <p>Maataloudessa viljan hinnan alhaisuus heikentää viljelijöiden kannattavuutta. Toisaalta kotieläintiloilla tilanne on parempi, sillä rehun hinta on alentunut viljan hinnan laskun myötä. Metsätalous on elpymässä, puukauppa piristyi viime vuoden lopulla myyntitulojen verohuojennusten myötä.</p> <p>Työttömyys on edelleen kasvussa koko maassa. Miesten osuus työttömyydestä on kasvanut selvästi voimakkaammin kuin naisten. Erityisen huolestuttavaa on nuorisotyöttömyyden kasvu ja vastavalmistuneiden työllistymisen vaikeudet. Kesätyöpaikat ovat edelleen kiven alla. Yli 50-vuotiaiden työttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrät ovat lähteneet kasvuun ja tilanne pahenee nopeasti kuluva vuoden aikana. Työvoiman kysyntä on hiljaista. Työpaikkoja avautuu lähinnä sosiaali- ja terveystalouteen sekä erilaisiin myynti- ja markkinointitehtäviin.</p> <p>TEM:n yhteyshenkilönä: Konserniohjausyksikkö/ Toimialapalvelu/ Esa Tikkanen, puh. 050 040 549 ELY-keskusten yhdyshenkilö: Kehityspäällikkö Jouko Nieminen, e-mail; jouko.nieminen@ely-keskus.fi, puh. 040 770 3010</p>	
<p>Asiasanat Seutukuntien kehitysnäkymät, aluetalous, aluekehitys, työllisyys</p>	
<p>ISSN 1795-9985</p>	<p>ISBN 978-952-227-353-6</p>
<p>Kokonaissivumäärä 183</p>	<p>Kieli Suomi</p> <p>Hinta -</p>
<p>Julkaisija Työ- ja elinkeinoministeriö</p>	<p>Kustantaja</p>

Saatteeksi

Alueelliset talousnäkymät -katsaus on kaksi kertaa vuodessa päivitettävä julkaisu, johon on koottu ELY-keskusten ja muiden keskeisten aluekehittäjien näkemykset seutukuntien nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Tämän katsauksen tiedot tuotettiin helmikuussa 2010. Seuraava katsaus julkaistaan elokuussa 2010.

Alueelliset arviot ja analyysit on toteutettu ELY-keskusten johdolla. ELY-keskukset hyödynsivät arvioissaan mm. TE-toimistojen, maakuntien liittojen, Finnveran, alueellisten elinkeino-yhtiöiden ja yrittäjäjärjestöjen näkemyksiä. Myös useat työllisyyden edistämistokunnat kytkeytyivät prosessiin. Monissa ELY-keskuksissa toteutettiin osana katsauksen laatimisprosessia aluetoimijoiden yhteinen paneeli, jossa osallistujat yhdessä pohtivat seutukuntien nykytilaa, tulevaisuutta ja tarvittavia toimenpiteitä. Taustatiedon keräämisessä hyödynnettiin www-kyselyä (zef-kysely), johon vastasi 467 asiantuntijaa eri puolilta maata.

Alueiden arvioinnissa on kolme ajankohtaa:

- 1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen
- 2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilaan
- 3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilaan

Arviointikohteita ovat elinkeinoelämän ja yritystoiminnan kehitys, työttömyys ja työvoiman kysyntä sekä työvoiman saatavuus. Arviointiasteikko on viisiportainen, jossa vaihtoehdot ovat: ++ Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, -- Paljon heikompi

Aluekohtaisia tulevaisuuden kehitysarvioita tulkittaessa on syytä huomioida, että alueen kehitysnäkymiä verrataan suhteessa alueen nykytilaan ja aiempaan kehitykseen. ELY-keskualuetta tai seutukuntaa verrataan siis itseensä eikä toisiin alueisiin tai esim. koko maan keskimääräiseen kehitykseen.

Katsauksen laatiminen ei olisi onnistunut ilman laajaa yhteistyöverkostoa. Haluan kiittää zef-kyselyyn vastanneita sekä aluepaneeleihin osallistuneita asiantuntijoita arvokkaista näkemyksistänne. Erityiskiitokset kuuluvat katsauksen kirjoitustyöhön osallistuneille työtovereilleni ELY-keskuksissa, joiden työpanos on ollut keskeinen.

Turussa 19.2.2010

Jouko Nieminen

Yhteenveto

Alueelliset talousnäkymät 1/2010 –katsauksen tiedot perustuvat tilanteeseen helmikuun 2010 lopussa. Katsauksen perustana ovat tammi-helmikuun aikana toteutetun www-kyseilyn vastaukset sekä ELY-keskusten helmikuussa järjestämät arviointitilaisuudet.

Alueelliset arviot on toteutettu ELY-keskusten johdolla yhteistyössä TE-toimistojen, alueellisten elinkeinoyhtiöiden, maakuntien liittojen, Finnveran, kauppakamarien, yrittäjäjärjestöjen sekä muiden aluekehittäjien kanssa. TE-toimistojen työllisyyden edistämistoimikuntien näkemyksiä on myös hyödynnetty katsauksen valmistelussa.

Useimmilla alueilla ollaan tällä hetkellä talouden aallonpohjassa ja positiiviset signaalit ovat harvassa. Kevät ja kesä tulevat olemaan varsin ankeat ja vasta syksyllä on odotettavissa kirkastumista. Työpaikkoja syntyy niukasti ja työttömyys kasvaa vielä loppuvuoden. Tilannetta vaikeuttaa heikon suhdannetilanteen kanssa samaan aikaan käynnissä oleva teollisuuden rakennemuutos.

Suuria alueellisia vaikutuksia on paperi- ja metsäteollisuuden leikkausten lisäksi elektroniikkateollisuuden, metalliteollisuuden ja puutuoteteollisuuden saneerauksilla. Uhkana on lisäleikkausten lisäksi tuotannon siirtyminen halvemman kustannustason maihin. Laivanrakennusteollisuuden vakava tilanne on huolen aihe Varsinais-Suomessa.

Viennin elpyminen on hidasta ja teollisuuden tilauskanta on edelleen alhaisella tasolla. Vaikka lievää piristymistä onkin tapahtumassa, kestää aikansa ennen kuin tilaukset realisoituvat ja näkyvät koko tuotantoketjussa. Vaikeimmassa tilanteessa ovat alihankintayritykset, jotka ovat riippuvaisia isojen yritysten tilauskannasta ja globaaleista suhdanteista. Lomautukset ovat edelleen yleisiä ja uhkana on, että taantumien pitkittyessä useat lomautukset päättyvät irtisanomisiin. Yritysten lopettaminen ja konkurssit tulevat lisääntymään.

Talouden taantuma on leviämässä myös kauppaan ja palvelusektorille, jossa työllisyysvaikutukset ovat vasta nyt alkamassa näkyä. Erityisissä vaikeuksissa näyttäisivät olevan erikoistavarakauppa ja pienemmät palveluyritykset. Kaupan keskittyminen jatkuu ja isoilla toimijoilla on edelleen investointisuunnitelmia.

Yleisestä ankeudesta huolimatta alueilla tapahtuu myös positiivista kehitystä. Vaikka teollisuudessa kiinteät investoinnit ovat vähäisiä, panostetaan tuotekehitykseen ilahduttavasti. Uusia yrityksiä perustetaan aktiivisesti ja yritysneuvonnan tarve on kasvanut. Työttömyyden kasvaessa kiinnostus yrittäjyyteen ja itsensä työllistämiseen kasvaa.

Kaivostoiminnan kasvu jatkuu edelleen vahvana, mikä vahvistaa aluetaloutta ja työllisyyttä varsinkin Pohjois- ja Itä-Suomessa. Uusiutuvan energian merkitys kasvaa nopeasti ja käynnissä on useita bioenergian tuotantoon liittyviä hankkeita. Pohjanmaalle tärkeässä veneteollisuudessa on piristymisen merkkejä. Valmistalojen kysyntä on kasvussa ja sahoilla tilanne on parantunut. Väestön ikääntyminen lisää sosiaali- ja terveyspalvelujen kysyntää.

Rakennusalan tilanne on säilynyt kohtuullisen hyvänä. Elvytystoimet ja julkinen rakentaminen ovat auttaneet rakentamisen alaa. Korjausrakentamisen kasvu jatkuu.

Työttömyys on edelleen kasvussa koko maassa. Miesten osuus työttömyydestä on kasvanut selvästi voimakkaammin kuin naisten. Erityisen huolestuttavaa on nuorisotyöttömyyden kasvu ja vastavalmistuneiden työllistymisen vaikeudet. Kesätyöpaikat ovat edelleen kiven alla.

Yli 50-vuotiaiden työttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrät ovat lähteneet kasvuun ja tilanne pahenee nopeasti kuluvan vuoden aikana.

Työvoiman kysyntä on hiljaista. Työpaikkoja avautuu lähinnä sosiaali- ja terveystalouteen sekä erilaisiin myynti- ja markkinointitehtäviin. Työvoiman saatavuuden ongelmia on käytännössä enää sosiaali- ja terveystalouteissa. Talouden kasvun alkaessa työvoiman saatavuuden ongelmat kärjistyvät kuitenkin nopeasti.

Yhteenveto alueittain

Keski-Suomen ELY-keskus

Keski-Suomen elinkeinoelämän tilanne tasaantuu, mutta selkeää nousua odotetaan vasta vuoden kuluttua. Työttömyys pahenee vielä seuraavan puolen vuoden aikana, mutta 12 kuukauden päässä nähdään jo, että elinkeinoelämän piristyminen vaikuttaa positiivisesti myös työttömyyden kehitykseen.

Teollisuustuotannon uskotaan käyneen aallonpohjassa, mutta palvelusektorilla ja osassa pk-yrityksiä taantumien vaikutukset näkyvät seuraavan kuuden kuukauden aikana. Palvelualoille ennustetaan vaikeaa kevättä. Se näkyy jo nyt yritysten kassavaikeuksina ja liikevaihdon laskuna, varsinkin erikoisliikkeissä. Hyvinvointi- ja hoiva-alat ovat vielä entisellä tasolla. Elintarvikesektori on jopa hieman noussut.

Bioenergia on valittu Keski-Suomessa strategisesti merkittäväksi tulevaisuuden alaksi. Ratkaisevaa on miten alueella pystytään hyödyntämään markkinatilaisuudet ja miten kohdennetaan tuotekehityshankkeita ja -resursseja siten, että syntyy uusia tuotteita ja avataan pääsyjä uusille markkinoille.

Taantumien vaikutukset pk-yritysten kentässä eivät kohdistu kaikkiin. Yrityksillä, joiden toiminta kohdistuu muuhun kuin konepajateollisuuteen, rakentamiseen ja kuljetukseen, menee hyvin. Huonommin menee alihankintayrityksillä, jotka ovat riippuvaisia isojen yritysten tilauskannasta ja globaaleista suhdanteista.

Taantumien aikaisen työttömyyden kasvu näyttäyty edelleen pääosin miesten työttömyyden kasvuna. Nuorisotyöttömyys on vuoden takaiseen verrattuna kasvanut 26 %. Nuorten työllistymisen hidastuminen on haaste koko maakunnalle ja kuntien taloudelle. Mikäli taantumien vuoksi nuoria syrjäytyy työelämästä, se tulee pahentamaan myös lähivuosien työvoimapulaa.

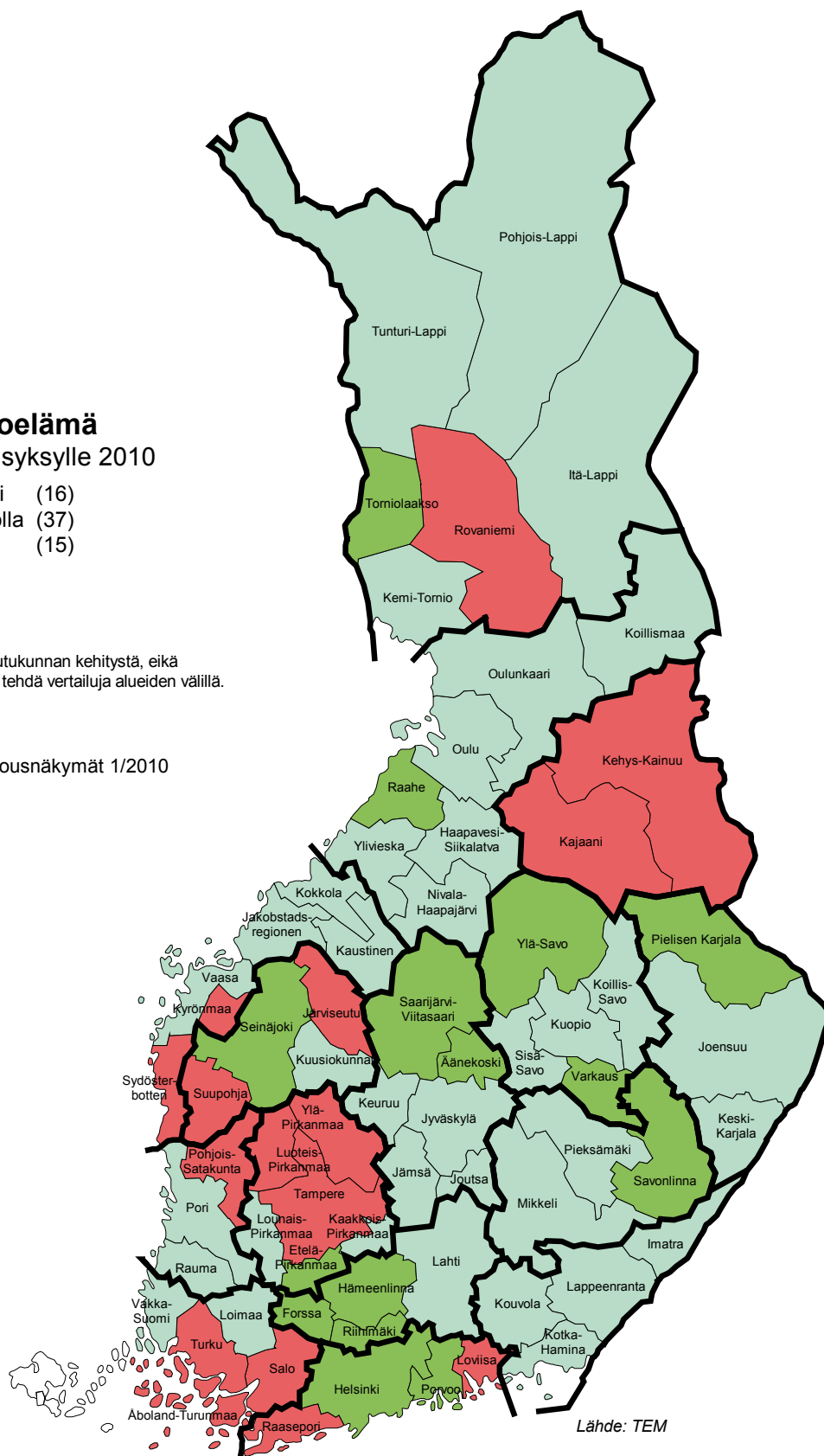
Elinkeinoelämä

odotukset syksylle 2010

- Heikompi (16)
- Nykytasolla (37)
- Parempi (15)

Kartta kuvaa seutukunnan kehitystä, eikä kartan avulla voi tehdä vertailuja alueiden välillä.

Alueelliset talousnäymät 1/2010

Lähde: TEM

Keski-Suomen ELY-keskus

Saarijärven-Viitasaaren sk 6 kk

Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+
Työttömyys	0
Työvoiman saatavuus	+

Äänekosken sk 6 kk

Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+
Työttömyys	-
Työvoiman saatavuus	0

Keuruun sk 6 kk

Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0
Työttömyys	0
Työvoiman saatavuus	+

Jämsän sk 6 kk

Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0
Työttömyys	-
Työvoiman saatavuus	0

Jyväskylän sk 6 kk

Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0
Työttömyys	-
Työvoiman saatavuus	+

Joutsan sk 6 kk

Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0
Työttömyys	+
Työvoiman saatavuus	0

Keski-Suomen ELY-keskus	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	-	0	+
Työttömyys	--	-	0
Työvoiman saatavuus	+	+	+

1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilaan

3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilaan

+ + Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, -- Paljon heikompi

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alue ja samalla Keski-Suomen maakunta muodostuu kuudesta seutukunnasta: Joutsan, Jyväskylän, Jämsän, Keuruun, Saarijärvi-Viitasaaren sekä Äänekosken seutukunnasta. Jyväskylän seutukunnassa asuu yli 60 prosenttia maakunnan väestöstä. Vuonna 2010 Keski-Suomessa ei tapahtunut yhtään kuntaliitosta, sillä suuret kuntamuutokset mm. Jyväskylässä ja Jämsässä tehtiin vuoden 2009 alussa.

Keski-Suomen aluepaneelin osallistajat arvioivat 28.1.2010 seuraavan 6 kuukauden kehitystä varovaisemmin kuin viime syksynä. Elinkeinoelämän tilanne tasaantuu, mutta selkeää nousua odotetaan vasta vuoden kuluttua. Työttömyys pahenee vielä seuraavan puolen vuoden aikana, mutta 12 kuukauden päässä nähdään jo, että elinkeinoelämän piristymisen vaikuttaa positiivisesti myös työttömyyden kehitykseen.

Teollisuustuotannon uskotaan käyneen aallonpohjassa, mutta palvelusektorilla ja osassa pk-yrityksiä taantumun vaikutukset näkyvät seuraavan kuuden kuukauden aikana. Palvelualoille ennustetaan vaikeaa kevättä. Se näkyy jo nyt yritysten kassavaikeuksina ja liikevaihdon laskuna, varsinkin erikoisliikkeissä. Hyvinvointi- ja hoiva-alat ovat vielä entisellä tasolla. Elintarvikesektori on jopa hieman noussut.

Bioenergia on valittu Keski-Suomessa strategisesti merkittäväksi tulevaisuuden alaksi. Ratkaisevaa on miten alueella pystytään hyödyntämään markkinatilaisuudet ja miten kohdennetaan tuotekehityshankkeita ja -resursseja siten, että syntyy uusia tuotteita ja avataan pääsyjä uusille markkinoille.

Taantumun vaikutukset pk-yritysten kentässä eivät kohdistu kaikkiin. Yrityksillä, joiden toiminta kohdistuu muuhun kuin konepajateollisuuteen, rakentamiseen ja kuljetukseen, menee hyvin. Huonommin menee alihankintayrityksillä, jotka ovat riippuvaisia isojen yritysten tilauskannasta ja globaaleista suhdanteista.

Keskisuomalaisten kehittämissyhtiöiden, yrittäjäjärjestöjen ja kauppakamarin aloittama vakauttamisneuvonta on tullut tarpeeseen, ja puhelinpalveluun on jo alkuvaiheessa tullut kymmeniä yhteydenottoja.

Taantumun aikaisen työttömyyden kasvu näyttäyty edelleen pääosin miesten työttömyyden kasvuna. Pahimmat pelot ovat toteutuneet, ja nuorisotyöttömyys on vuoden takaiseen verrattuna kasvanut 26 %. Nuorten työllistymisen hidastuminen on haaste koko maakunnalle ja kuntien taloudelle. Mikäli taantumun vuoksi nuoria syrjäytyy työelämästä, se tulee pahentamaan myös lähivuosien työvoimapulaa.

Parhailaan päivitetään alue- ja paikallisviranomaisten yhteistyönä Osaavat työmarkkinat –ohjelmaa. Painopisteet on asetettu seuraavasti:

- Uudet ratkaisut, joilla varmistetaan nuorten sijoittuminen peruskoulun tai ammattiin valmistumisen jälkeen työsuhteeseen tai jatkokoulutukseen
- Yrittäjyyspohjaisten työpaikkojen syntyminen yrittäjyysosaamista lisäämällä ja tuke- malla yrittäjäksi ryhtymistä sekä vahvistamalla yrityskehityspalveluja
- Työllistymiseen ohjaavien palvelujen ja toimintatapojen sekä paikallisten toiminta- mallien jatkokehittäminen
- Työmarkkinoiden kehittämistä tukevan yhteisen alueellisen ennakointijärjestelmän rakentaminen toimijoiden yhteistyönä

Jyväskylän seutukunta

Hankasalmi, Jyväskylä, Laukaa, Muurame, Petäjävesi, Toivakka, Uurainen

Jyväskylän seutukunnassa asui vuoden 2009 lopussa 172 088 asukasta, muutos vuoden takaiseen oli 2018 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 9203 yritystoimipaikkaa. Vuonna 2009 työttömiä oli keskimäärin 10311 ja keskimääräinen työttömyysaste oli 12,5.

Jyväskylän seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	-	0	0
Työttömyys	--	-	-
Työvoiman saatavuus	+	+	+

1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilaan

3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilaan

+ + Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, -- Paljon heikompi

Elinkeinoelämä

Jyväskylän seudulla on onnistuttu nopeasti käynnistämään toimenpiteitä seutua keväällä 2009 kohdanneen uudentyypisen rakennemuutoksen hoitamiseksi. Uudet urat -työryhmän valmistelemilla toimenpiteillä voidaan tarjota työ- tai opiskelumahdollisuuksia korkeasti kou- lutetulle henkilölle. Lisäksi on panostettu uuden liiketoiminnan käynnistämiseen sekä ali- hankkijatoiminnan vahvistamiseen, ja alueelle on saatu sijoittumaan uutta yritystoimintaa. Toimenpiteillä tulee olemaan työryhmän arvion mukaan yhteensä 500 henkilöä koskevat työ- tai opiskelumahdollisuudet sekä uuden yrityksen perustamisvaikutukset.

Toimenpiteet valmistellut Uudet urat -työryhmä luovutti mietintönsä elinkeinoministeri Mauri Pekkariselle Jyväskylässä (Keski-Suomen ELY-keskuksessa) 1.2.2010. Työryhmä on myös varmistanut toimenpiteiden rahoituksen ja käynnistämisen. Työryhmä on lisäk- si koonnut Jyväskylän kokemusten pohjalta käsikirjaluonteisen esityksen toimintamalliksi. Mallia voidaan käyttää hyväksi myös muilla kaupunkiseuduilla, joita kohtaa vastaavanlai- nen korkeasti koulutettuja koskeva rakennemuutos.

Uusien yritysten perustaminen hidastui hieman vuoden 2009 aikana verrattuna edelli- seen vuoteen, mutta jatkunee kuitenkin hyvällä tasolla. Starttirahojen kysyntä on pudonnut lähes 30 prosenttia viime vuoteen verrattuna, vaikka uusia yrittäjiä on tulossa mm. irtisano-

tuista henkilöistä. Starttirahoja on myönnetty mm. hoito- ja sosiaalialalle, korjausrakentamiseen ja huoltoon, graafiselle alalle, sisustussuunnitteluun ja kauppaan liittyviin yrityksiin.

Taantuman arvellaan koskettavan kevään-kesän aikana erityisesti palvelualan yrityksiä. Suurimmat irtisanomiset johtuvat kevään aikana Sappin paperitehtaan ja kirjapaino WS Bookwell (entinen Gummerus) toiminnan lopettamisesta.

Teollisuuden kotimaiset investoinnit ovat edelleen vain noin 50 % parin vuoden takaisesta huipusta. Myöskään keskeisissä vientimaissa investoinnit eivät ole vielä käynnistyneet merkittävämmiin, mikä heijastuu investointihyödykkeitä valmistavaan teollisuuteen.

Teknolוגiateollisuuden yritysten tilanne jakautuu kahtia siten, että osalla tilauskanta on hyvä tai vähintään kohtuullinen, mutta osalle osatoimittajayrityksistä kevät on kriittistä aikaa. Työvoiman saatavuus on alalla hyvä. Metso Paper Oy on ilmoittanut täystyöllisyydestä keväällä. Tämä tulee näkymään myös alihankkijoilla tilauskannan nousuna. Maatalouskoneiden valmistuksen näkymät varmistuvat alkukeväältä.

Kulutushyödykkeisiin panostavan teollisuuden tilauskanta on kohtuullinen. Erilaiset yritysjärjestelyt ja fuusiot ovat lisääntyneet ja yrityskauppoja tehdään kohtuullisesti.

Vuoden 2010 näkymät ovat puu- ja rakennetuoteteollisuuden kotimarkkinoilla varsin hyvät. Viennin tilanne ja kehitys on vielä arvoitus. Sahat tekevät tulosta, ja raaka-ainetilanne on myös parantunut.

Jyväskylän seudulla rakennusluvut ovat kasvussa, mikä ennakoi myös tuotannon kasvua. Korjausrakentamisen ennakoidaan edelleen kasvavan 5–10 %. Näkyvin rakennushanke, Kuokkalan kirkko, valmistui helmikuun alussa.

Kaupan ja palvelualojen näkymät ovat melko suotuisat. Kaupan merkittäviä investointeja ovat Palokan K-raudan avaaminen helmikuussa, Keljon Citymarketin laajennuksen valmistuminen toukokuussa sekä Tokmannin uuden tavaratalon valmistuminen vuoden 2010 aikana. Myös K-rauta Tourutornin laajennus valmistuu kesään mennessä.

Matkailun osalta näkymät ovat hyvät kotimaan matkailun osalta, mutta ulkomaan matkailu kärsii kansainvälisestä taloustaantumasta. Matkailuun on suunnitteilla myös uusin-vestointeja keskeisiin matkailukeskuksiin kuten Paviljongin alueelle, Peurungan alueelle ja Laajavuoreen. Investointien käynnistyminen ajoittunee vuoden 2010 lopulle ja vuosille 2011–2012.

Muiden palvelualojen osalta näkymät ovat hyvät mm. yksityisten hyvinvointipalvelujen osalta. Alueella on vapautumassa ja vapaita toimitiloja (mm. Kinkomaan Vitapolis, Sapin Kankaan paperitehtaan alue). Uusin-vestointeja on myös suunnitteilla, mutta niiden käynnistyminen on vielä epävarmaa. Työvoiman saatavuus on palvelualoilla hyvä.

Työvoiman kysyntä ja työttömyys

Jyväskylän seudulla työttömien määrä on vuoden aikana lisääntynyt 2 200 henkilöllä. Eri-tyisesti miesten, korkeakoulututkinnon suorittaneiden ja alle 25-vuotiaiden työttömyys on lisääntynyt. Työttömäksi joutuneiden lisäksi Jyväskylän seudulla on paljon lomautettuja.

TE-toimistoon ilmoitettujen avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt (33 %) edellisestä vuodesta. Työ-markkinoilla ei ole odotettavissa lähiaikoina hyvää kehitystä, vaan työttömyyden arvioidaan vielä lisääntyvän.

Korkeaa osaamista vaativilla yrityksillä olisi nyt mahdollisuus rekrytoida huipputasaajia, jotka ovat vapautuneet muista yrityksistä.

Joutsan seutukunta

Joutsa, Luhanka

Joutsan seutukunnassa asui vuoden 2009 lopussa 5 925 asukasta, muutos vuoden takaiseen oli -34 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 552 yritystoimipaikkaa. Vuonna 2009 työttömiä oli keskimäärin 323 ja keskimääräinen työttömyysaste oli 13,0.

Joutsan seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0	0	+
Työttömyys	-	+	+
Työvoiman saatavuus	+	0	0

1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilaan

3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilaan

+ + Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, - - Paljon heikompi

Elinkeinoelämä

Elinkeinoelämä on pysynyt ja pysyy lähikuukaudetkin Joutsan seudulla ennallaan. Teollisuudessa ei ole odotettavissa merkittäviä investointeja, mutta vastaavasti ei myöskään ole tiedossa lopettamisuhkia.

Muutamassa teollisessa yrityksessä on menossa kehittämishankkeita, jotka voivat johdattaa pienimuotoisiin investointeihin.

Rakennusalan tilanne seudulla on hyvä. 4-tien rakennusvaihe vaikuttaa seutukuntaan positiivisesti ja esimerkiksi maa-aineksen ottolupia on myönnetty seudulle n. 2 miljoonaa kuutiometriä. Lisäksi on käynnissä iso rivitalohanke ja valmistelussa uusi kohde. Puolustusvoimien Nokan varikon investointi, noin 40 miljoonaa euroa, tarjoaa työtilaisuuksia seudun urakoitsijoille. Keväällä 2010 on suunniteltu aloitettavaksi liikenneaseman rakentaminen Joutsaan.

Kaupan alalla kysyntä on jatkunut hyvänä ja palvelujen osalta jopa odotuksia parempana. Tähän on vaikuttanut mm. loma-asuntojen määrä ja se, että loma-asuntoja käyteen läpi vuoden.

Maatalouden osalta kehitys jatkuu ennallaan. Viime vuonna toteutui merkittävä investointi, kun Leivonmäelle syntyi Suomen suurin lypsyasema. Vuoden 2010 alussa on valmistumassa toinen merkittävä investointi maatalouden osalta. Metsätaloudessa viime vuosi oli todella merkittävä metsän myynnin ja sen myötä toteutuneen kantohintatulon osalta. Hiljaisemmän jakson jälkeen korjuutoiminta työllistää täysimääräisesti urakoitsijat.

Yritysten perustaminen on vähentynyt jonkun verran, ja tilanne pysynee samana. Lopettamiset tai konkurssit eivät ole lisääntyneet merkittävästi, mutta odotettavissa on, että talvikausi tulee olemaan osalle yrittäjistä vielä vaikea.

Työvoiman kysyntä ja työttömyys

Joutsan seudulla ennustetaan työttömyyden hieman parantuvan lähikuukausina. Isoja irtisanomisia tai lomautuksia ei ole odotettavissa. Uusia työpaikkoja ei ole juuri syntynyt, ja rekrytoinnit ovat vähäisiä. Työpaikkoja on ollut tarjolla lähinnä sosiaali- ja terveysalalla sekä luonnonvara-aloilla.

Rahoituslaitosten varovaisuus on johtanut joidenkin jo vireillä olleiden investointien ”jäädyttämiseen” ja uusia työpaikkoja ei ole syntynyt. Alueen työllisyyttä on tukenut merkittävästi julkiset tiehallinnon ja puolustusvoimien hankkeet.

Työvoiman kysyntä kohdistuu arviointiajankohtana terveys- ja sosiaalialan tehtäviin (mm. terveydenhuollon hoitajat/lääkärit sekä sosiaalialan ammattihenkilöstöön). Lisäksi kysyntää on luonnonvara-aloilla (metsänhoito- ja maataloustyöntekijät).

Jämsän seutukunta

Jämsä, Kuhmoinen

Jämsän seutukunnassa asui vuoden 2009 lopussa 25 530 asukasta, muutos vuoden takaiseen oli -276 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 1680 yritystoimipaikkaa. Vuonna 2009 työttömiä oli keskimäärin 1658 ja keskimääräinen työttömyysaste oli 14,3.

Jämsän seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0	0	+
Työttömyys	--	-	0
Työvoiman saatavuus	+	0	0

1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilaan

3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilaan

+ + Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, -- Paljon heikompi

Elinkeinoelämä

Paperiteollisuus on mukauttanut toimintaansa kysynnän mukaiseksi, ja tilanne on Jämsässä vakiintunut. Alihankintateollisuudessa on tilauskannan romahtamisen vuoksi jouduttu ja joudutaan edelleen lomauttamaan henkilöstöä. Myös teollisuuden käyttämien palveluiden määrä on vähentynyt.

Rakennusalan tilanne on paranemassa. Korjausrakentamisen lisäksi on tulossa myös uudisrakennuksia. Jämsän yläkoulun rakentaminen alkaa toukokuussa, ja sen kokonaiskustannusarvio on 12,4 miljoonaa euroa. Lisäksi on tulossa Jämsän sairaalan saneeraus- ja korjausremontti. ABC-liikenneasema on suunnitteilla. Rivitaloasuntoja ja vapaa-ajan asuntoja on rakenteilla.

Vähittäiskaupassa tilanne on vakiintunut. Erikoiskaupan tilannetta helpottaa Jämsän seudulla vierailevat matkailijat. Palvelualalla siivous- ja kiinteistöalan yrityksiltä kysytään hyvin palveluita. Samoin hyvinvointialan yrittäjyys on kasvava ala.

Matkailussa tilanne on parantunut, ja matkailijamäärät ovat selkeästi kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna. Yöpymiset ovat lisääntyneet tammi-syyskuussa 14 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Hyvä talvi ennustaa matkailussa myös liiketoiminnallisesti positiivista kautta.

Maataloudessa ja alkutuotannossa ei ole näköpiirissä merkittäviä muutoksia, mutta joidakin toiminnan lopettamisia ja sukupolvenvaihdoksia on vireillä. Bioenergiatuotanto lisääntyy maatalouden sivuelinkeinona.

Pieniä itsensä työllistäviä yrityksiä perustetaan, koska työllistyminen palkkatöihin on heikentynyt. Lomautukset eivät vielä ole muuttuneet irtisanomisiksi. Vakauttamispalveluille on ollut kysyntää.

Työvoiman kysyntä ja työttömyys

Vuodontakaiseen tilanteeseen verrattuna työttömyys ja erityisesti miesten työttömyys on lisääntynyt Jämsässä. Korvaavia työpaikkoja on vaikea löytää. Paperi- ja metalliteollisuudessa on edelleenkin lomautuksia, mutta merkittäviä irtisanomisia ei ole ollut eikä ole tiedossa.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa avautuu työpaikkoja. Kiinteistöhuollossa ja muussa liike-elämää palvelevassa toiminnassa on kysyntää. Pätkätöiden osuus on merkittävä joutuksen seudun runsaista matkailutapahtumista.

Jämsän seudulla työvoiman kysyntä kohdistuu lähinnä terveys- ja sosiaalialan työtehtäviin (hoitajat ja hoivatyö, lääkärit). Kaupan ja myynnintehtäviin on kysyntää jonkun verran, mutta ko. ryhmissä on paljon franchising- ja provisiopaikkoja.

Keuruun seutukunta

Keuruu, Multia

Keuruun seutukunnassa asui vuoden 2009 lopussa 12 677 asukasta, muutos vuoden takaiseen oli -172 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 825 yritystoimipaikkaa. Vuonna 2009 työttömiä oli keskimäärin 719 ja keskimääräinen työttömyysaste oli 13,2.

Keuruun seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0	0	+
Työttömyys	-	0	+
Työvoiman saatavuus	++	+	+

1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilaan

3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilaan

++ Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, -- Paljon heikompi

Elinkeinoelämä

Monipuolinen pieni ja keskisuuri yrityskanta on Keuruun seutukunnan vahvuus nykyisessä suhdannetilanteessa. Metallitoimialalla kysyntä alkoi elpyä syksyllä 2009. Seutukunnalla uskotaan biometallin (bioenergia ja siihen liittyvä laitetuotanto) tulevaisuuteen.

Uusien yritysten perustamisvauhti on selkeästi kasvussa tammikuun 2010 aikana edellisvuoteen verrattuna. Yritysten määrän arvioidaan kasvavan jonkin verran tulevina vuosina. Starttirahalla yrityksen perustavien määrän uskotaan säilyvän ennallaan. Yrityksiä perustetaan lähinnä palvelu- ja hyvinvointialueille.

Seutukunnalla on meneillään julkisen puolen rakennus- ja tieliikennehankkeita. Suurin investointi on bioenergiälämpövoimalan rakentaminen, joka käynnistyi kesällä 2009 ja valmistuu vuoden 2010 syksyllä. Muita julkisen puolen hankkeita ovat Multian kirjasto- ja kuntotalon remontti sekä Keuruun vesilaitoksen investoinnit.

Kaupan alalle on tulossa laajennuksia ja niihin liittyviä investointeja. Keuruun asema alueellisenä kaupan keskuksena on vahvistunut Lidl Suomi Ky:n tulon myötä. Keuruun matkailun MasterPlan valmistui keväällä 2009. Suunnitelman pohjalta ollaan käynnistämässä useita investointeja. Hotelli Keurusselkä toimii toistaiseksi, ja alueelle etsitään sijoittajaa laaditun MasterPlanin ja liiketoimintasuunnitelman pohjalta.

Maatalouden kokonaismerkitys seutukunnalla on pieni. Metsätalouden tulevaisuuden mahdollisuutena pidetään bioenergia-alan kasvua.

Työvoiman kysyntä ja työttömyys

Joulukuussa 2009 seutukunnan työttömyys alkoi nousta. Yksittäisten lomautusten määrät ovat pienentyneet, mutta irtisanomisten määrä on lisääntynyt. Varovaisten positiivisten odotusten mukaan vuoden 2010 lopussa odotetaan työllisyyden alkavan parantua ja työttömyyden kääntyvän hiljalleen laskuun.

Keuruun seutukunnan avointen työpaikkojen määrä oli vuonna 2009 yhteensä 478 kpl eli lähes samalla tasolla kuin vuonna 2008. Seutukunnan rakennetyöttömien määrä on suuri; työttömistä yli 50-vuotiaiden työttömien määrä on 42,5 % ja yli vuoden työttömänä olleita oli vuoden 2009 lopussa noin 23,1 % työttömistä.

Keuruun seutukunnan rakennusosalalle työvoimatarvetta tuo erityisesti Keuruun Lämpövoima Oy:n uuden, paikallisia polttoainevaroja käyttävän pienvoimalaitoksen rakentaminen. Rakennusaikainen työllisyysvaikutus on noin 13 000 henkilötyöpäivää. Välilliset vaikutukset ovat myös merkittävät, koska voimalaitos käyttää paikallisia energialähteitä. Keuruun seutukunnalla työvoimaa tullaan tarvitsemaan loppuvuonna edelleen hoiva-alalla erityisesti vanhuspalveluissa, päivähoidossa ja terveydenhoidossa. Kausiluonteisesti tarvitaan runsaasti elintarviketyöntekijöitä, mikä tarjoaa varsinkin naistyöpaikkoja.

Palvelualoilla (kauppa, matkailu, ravintola) seutukunnan haasteena on säilyttää nykyiset työpaikat. Kehittämispäätösten ansiosta toimialalle uskotaan olevan mahdollista synnyttää uusia työpaikkoja kuluvan vuoden aikana ja tilanteen toivotaan jatkavan positiivista kehitystä.

Keuruun kaupunkiin perustettiin vuoden 2010 alusta työllisyysyksikkö tehostamaan pitkäaikaistyöttömien aktivoimista takaisin työelämään. Lisäksi Keuruulla on kaksi sosiaalis-

ta yritystä, joista tulevaisuudessa voi löytyä uusia työpaikkoja vaikeasti työllistyvien kohde-ryhmälle. Multian kunta on jatkanut erityisesti pitkäaikaistyöttömien työllistymiseksi suunnatun ns. edelleen sijoittumismallin toimintaa.

Vuosi 2010 tulee olemaan haasteellinen. Seutukunnalla ollaan kuitenkin varovaisen optimistisia työllisyyden kehityksen positiivisempaan kääntymisen suhteen. Alueella on runsaasti ammattitaitoista, korkeasti koulutettua työvoimaa useiden eri toimialojen käyttöön.

Saarijärven-Viitasaaren seutukunta

Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Pihtipudas, Saarijärvi, Viitasaari

Saarijärven-Viitasaaren seutukunnassa asui vuoden 2009 lopussa 33 342 asukasta, muutos vuoden takaiseen oli -418 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 2865 yritystoimipaikkaa. Vuonna 2009 työttömiä oli keskimäärin 1938 ja keskimääräinen työttömyysaste oli 13,8.

Saarijärven-Viitasaaren seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	-	+	+
Työttömyys	-	0	0
Työvoiman saatavuus	+	+	0

1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilaan

3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilaan

++ Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, -- Paljon heikompi

Elinkeinoelämä

Seutukunta koostuu kolmesta elinkeinorakenteeltaan hieman toisistaan poikkeavasta alueesta, ja seutukunnan sisällä em. alueiden toimialoittaiset näkymät poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Metalliteollisuudessa tilauskannat ovat edelleen heikkoja, sykli on lyhyt ja ennustettavuus heikkoa. Yksi yritys on hiljattain laajentanut toimintaansa yritysostoin ja yksi laajentaa omaa tuotantoaan uusiin toimitiloihin ja uusille markkinoille. Uusia innovatiivisia yrityksiä on myös käynnistymässä. Suuria lopettamisia ei ole näkyvissä, mutta saneeraukset jatkuvat. Erityisesti pienillä yrityksillä on kova pula käyttöpääomasta.

Rakennusalan yrityksistä pari merkittävää toimijaa on hakeutunut saneeraukseen. Valmistaloteollisuudessa kysyntä on ollut viime kuukausina kasvussa. Julkinen rakentaminen jatkuu mittavana mm. homeongelmista johtuvien koulu- ja päiväkotirakentamisten vuoksi. Viitasaarella on käynnistynyt monitoimihallin rakentaminen ja suunnitellaan palvelutalohanketta. Kinnulassa laajennetaan edelleen teollisuusalueen tuotantotiloja. Yksityistä tuotanto- ja liiketilaa rakennetaan 2–3 kohteeseen Viitasaarella. Karstulassa rakennusteollisuudessa on lähdössä liikkeelle isohkoja investointeja.

Saarijärven keskustan kehittämishanke / kauppakeskus on lähdössä liikkeelle todennäköisesti 2010 syksyllä. Karstulan keskustan kehittämishanke on myös lähdössä liikkeelle syksyllä 2010.

Matkailu- ja ravintola-alalla on käynnissä hiljainen sesonki. Matkailualalla on kuitenkin käynnissä uudisrakentamista 4–5 korkeatasoisen loma-asunnon verran. Vähittäiskaupassa on tapahtunut ja tapahtumassa merkittävääkin uusien liiketilojen rakentamista, laajentamista ja kunnostusta Viitasaarella ja Pihtiputaalla.

Hoiva-alan yrityksillä on haasteellinen vuosi, koska kunnat uhkaavat joutua supistamaan hankintojaan heikosta kuntataloudesta johtuen. Alalla on kuitenkin tulossa yksittäisiä laajennuksia sekä yksityisellä että julkisella sektorilla.

Maidon tuottajahinnan lasku heikentää maitotilojen kannattavuutta ja aiheuttaa epävarmuutta. Yksittäisiä suurempia yksiköitä ja yhteisnavetoita on syntymässä. Bioenergia-alaan mm. biokaasutuotantoon liittyy suuria odotuksia parin yksittäisen hankkeen osalta.

Uudet yritykset ovat lähes yksinomaan 1 hengen mikroyrityksiä (ammatinharjoittajia).

Työvoiman kysyntä ja työttömyys

Viitasaaren työttömyysaste on vuoden aikana noussut suhteellisesti enemmän kuin Saarijärven, mutta Saarijärvellä työttömyyden lähtötilanne on ollut korkeampi. Toisaalta viime syksyn aikana työttömyys on Saarijärvellä vähentynyt voimakkaammin kuin Viitasaarella. Irtisanomisista on ollut rakennusteollisuusalalla, lomautuksia lähinnä puu- ja rakennustuotealalla sekä metalliteollisuudessa.

Avoimia työpaikkoja on kaupan, palvelun ja ravintola-alalla.

Äänekosken seutukunta

Konnevesi, Äänekoski

Äänekosken seutukunnassa asui vuoden 2009 lopussa 23 212 asukasta, muutos vuoden takaiseen oli -91 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 1222 yritystoimipaikkaa. Vuonna 2009 työttömiä oli keskimäärin 1548 ja keskimääräinen työttömyysaste oli 14,7.

Äänekosken seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0	+	+
Työttömyys	-	-	+
Työvoiman saatavuus	0	0	0

1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilaan

3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilaan

+ + Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, - - Paljon heikompi

Elinkeinoelämä

Pahin taantuma teollisessa tuotannossa on Äänekoskella ohitettu. Metsäteollisuus on käännytynyt nousuun ja tilauskanta on elpymässä pikku hiljaa. Kehittämishankkeita on suunnitella sekä suurteollisuudessa että pk-sektorilla, ja niihin liittyviä merkittäviä investointeja on myös vireillä.

Lopettavat yritykset ovat pieniä, yksittäisiä yrityksiä. Vaikka pienillä yrityksillä on ollut vaikea taloudellinen tilanne, ne ovat halunneet pitää kiinni henkilöstöstään.

Rakennushankkeita on vireillä kaupanalan toiminnan laajentumiseen liittyen. Seutukunnan palvelualueiden yrityksissä on suunnitteilla kasvunäkymiä sekä kehittämis- ja koulutushankkeita.

Äänekosken seudulle on syntynyt parin viime vuoden aikana pieniä hyvinvointipalveluyrityksiä. Niiden menestyminen on haasteellista. Sama tilanne on sosiaali- ja terveystalouselu yrityksillä.

Maa- ja metsätalouteen ei odoteta merkittäviä muutoksia. Odotukset kohdistuvat lähinnä energiantuotannon uusiin mahdollisuuksiin. Energiantuotannosta odotetaan uutta yritystoimintaa ja työllisyyden kasvua.

Uusia yrityksiä on perustettu taantumasta huolimatta varsin rohkeasti. Aika näyttää, kuinka moni niistä pääsee jaloilleen. Osa saattaa joutua lopettamaan ennen kuin nousukausi alkaa. Toisaalta taantumien vaikutukset tulevat viiveellä myös jo pitkään toimineiden yritysten kohdalla, joten yritysten lopettamisista voi olla edessä.

Työllisyys ja työttömyys

Äänekosken seutukunnan ominaispiirre on se, että sieltä pendelöidään muihin seutukuntiin töihin. Niinpä muiden seutukuntien yritysten irtisanomiset ja lomautukset näkyvät työttömyyslukuissa.

Äänekoskella irtisanomisia on ollut pääasiassa metalliteollisuudessa ja palvelualueilla, lomautuksia on ollut metsäteollisuudessa. Jatkossa tilanteen odotetaan tasaantuvan.

Uusia työpaikkoja odotetaan kaupanalalle. Terveystaluelu ja sosiaalityö työllistävät jatkossakin, samoin opetuspuoli, kiinteistönhuolto, siivous ja ravitsemusala. Energiatuotannosta odotetaan uusia työpaikkoja.

Eläköityminen voimistuu, mutta vain osa työpaikoista täytetään uusilla työntekijöillä. Koulutusmahdollisuuksien parantuminen parantaa työllistymismahdollisuuksia ja avaa mahdollisuuksia yrittäjyyteen.

Liite 1

Keskeisiä tilastotietoja, koko maa, ELY-keskukset ja seutukunnat (helmikuu 2010)

	Toimipaikat	Aloittaneet yritykset	Henkilöstö	Työvoima	Työttömät työnhakijat	Työttöm. aste	Avoimet työpaikat	Vakiluku		
								2008 lkm	2009 kvartaalit 1-3*	2008 hlö
Koko maa	352 773	23 556	1 504 006	2 569 732	265 045	11,9	23 804	5 315 620	0,8	47 240
Uudenmaan ELY	97 864	8 698	528 896	790 225	57 012	7,8	7 242	1 517 133	0,5	15 622
Helsinki	87 101	8 011	493 577	722 485	51 818	7,2	6 800	1 378 857	1,08	14 903
Raasepori	3 405	229	11 425	21 204	1 833	8,6	125	44 162	0,22	96
Porvoo	5 628	373	19 167	37 691	2 616	6,9	245	75 472	0,81	609
Loviisa	1 730	85	4 727	8 845	745	8,4	72	18 642	0,08	14
Var.-Suomen ELY	34 538	2 196	130 936	225 568	20 642	8,4	1 595	462 865	0,1	1 597
Turku	19 886	1 475	88 488	152 013	14 177	9,3	1 106	307 124	0,57	1 737
Salo	5 502	269	20 455	30 817	3 203	10,4	218	64 278	0,06	36
Loimaa	4 146	173	8 561	17 230	1 411	8,2	100	37 144	-0,11	-41
Vakka-Suomi	2 996	158	8 516	14 886	1 237	8,3	111	31 520	-0,43	-135
Åboland-Turunmaa	2 008	121	4 916	10 622	614	5,8	60	22 799	0,40	91
Satakunnan ELY	16 467	842	62 703	107 209	11 822	11,1	1 171	227 349	-0,4	-303
Pori	9 178	508	34 863	63 963	7 449	11,6	666	137 726	0,01	12
Rauma	4 728	245	22 174	32 010	2 975	9,3	437	65 766	-0,08	-52
Pohjois-Satakunta	2 561	89	5 666	11 236	1 398	12,4	68	23 857	-1,10	-263
Pirkanmaan ELY	30 566	2 256	136 110	235 913	28 047	10,7	1 951	484 389	0,1	3 684
Etelä-Pirkanmaa	2 466	129	11 454	20 473	2 802	13,7	151	42 848	0,13	55
Lounais-Pirkanmaa	2 545	128	6 262	12 192	913	7,5	68	27 800	-0,33	-92
Kaakkois-Pirkanmaa	741	31	1 426	3 567	311	8,7	19	8 076	0,33	27
Luoteis-Pirkanmaa	1 570	111	4 165	12 268	1 340	10,9	94	27 187	0,25	69
Tampere	21 287	1 715	106 261	171 387	20 939	12,2	1 482	342 512	1,13	3 870
Ylä-Pirkanmaa	1 957	142	6 542	16 026	1 742	10,9	137	35 966	-0,68	-245
Hämeen ELY	24 695	1 302	96 014	175 106	20 414	11,8	1 656	367 925	-0,2	938
Lahti	13 084	644	53 630	83 083	10 648	12,8	799	173 091	0,44	764
Heinola	**	76	**	12 912	1 804	14	130	28 154	-1,30	-366
Riihimäki	2 894	158	10 539	22 111	1 994	9	158	45 482	0,34	153
Hämeenlinna	5 869	348	22 193	44 088	4 164	9,4	439	93 044	0,81	753
Forssa	2 848	76	9 652	12 912	1 804	14	130	28 154	-1,30	-366
Kaak.-Suomen ELY	18 877	1 062	78 756	147 486	18 608	12,8	1 341	316 403	-0,3	-799
Kouvola	5 930	317	23 614	44 725	5 129	11,5	510	95 217	-0,33	-312
Kotka-Hamina	5 007	274	22 294	40 618	5 478	13,5	363	87 196	-0,03	-29
Imatra	2 454	133	10 070	19 781	2 695	13,6	161	44 316	-0,94	-416
Lappeenranta	5 486	338	22 778	42 362	5 306	12,5	307	89 674	-0,05	-42
Etelä-Savon ELY	10 763	568	34 083	70 288	8 169	11,8	720	155 575	-0,7	-1 057
Mikkeli	4 992	270	16 606	33 392	3 569	10,7	355	73 096	-0,43	-317
Savonlinna	3 092	166	9 944	20 613	2 810	13,6	216	45 762	-0,87	-397
Pieksämäki	2 679	132	7 533	16 283	1 790	11	149	36 717	-0,93	-343
Pohj.-Savon ELY	15 469	862	57 446	113 140	14 185	13,0	1 158	248 167	-1,6	-1 050
Kuopio	6 309	438	27 936	57 297	6 420	11,2	677	120 945	0,69	837
Ylä-Savo	4 508	191	14 042	26 016	3 643	14	206	58 357	-0,89	-522
Koillis-Savo	1 575	68	3 879	8 337	1 085	13	65	20 007	-6,57	-1314
Sisä-Savo	1 203	52	2 512	6 303	722	11,5	88	15 281	-0,33	-51
Varkaus	1 874	113	9 077	15 187	2 315	15,2	122	33 577	-1,09	-365
Pohj.-Karjalan ELY	10 016	558	34 670	75 162	11 922	16,3	530	165 961	-0,7	-168
Joensuu	6 950	418	26 194	53 925	8 382	15,5	439	116 856	0,37	431
Keski-Karjala	1 538	69	4 126	8 711	1 455	16,7	30	19 565	-1,42	-277
Pielisen Karjala	1 528	71	4 350	12 526	2 085	16,6	61	29 540	-1,09	-322
Keski-Suomen ELY	16 347	1 118	65 217	126 565	16 497	13,6	927	272 774	16,2	24 330
Jyväskylä	9 203	700	42 853	82 418	10 311	12,5	708	172 088	1,17	2 018
Joutsa	552	28	1 057	2 488	323	13	14	5 925	-0,57	-34
Äänekoski	1 222	92	5 843	10 561	1 548	14,7	43	23 212	100,00	23 212
Jämsä	1 680	113	6 326	11 632	1 658	14,3	55	25 530	-1,08	-276
Keuruu	825	50	2 382	5 465	719	13,2	28	12 677	-1,36	-172
Sjärven-V.saaren	2 865	135	6 756	14 001	1 938	13,8	79	33 342	-1,25	-418

	Toimipaikat	Aloittaneet yritykset	Henkilöstö	Työvoima	Työttömät työnhakijat	Työttöm. aste	Avoimet työpaikat	Väkiluku		
								2008 lkm	2009 kvartaalit 1-3*	2008 hlö
Koko maa	352 773	23 556	1 504 006	2 569 732	265 045	11,9	23 804	5 315 620	0,8	47 240
E-Pohjanm. ELY	17 406	775	49 472	89 081	8 807	10,2	888	193 500	-0,5	-11
Suupohja	2 430	102	6 004	11 093	1 129	10,2	79	24 275	-0,88	-213
Seinäjoki	10 732	523	33 056	58 031	5 618	9,7	639	123 529	0,44	539
Järviseu	2 239	65	5 043	9 627	1 008	10,5	50	22 561	-0,56	-127
Kuusikunnat	2 005	85	5 369	10 330	1 052	10,2	120	23 135	-0,91	-210
Pohjanm. ELY	18 827	983	67 550	117 025	8 973	7,7	1 384	245 131	-0,9	-1 883
Vaasa	6 113	354	28 329	44 789	3 011	6,7	759	92 029	1,00	924
Kyrönmaa	1 595	54	2 735	8 200	576	7	44	17 486	0,41	71
Sydösterbotten	2 248	91	5 330	8 594	558	6,5	47	18 164	-0,45	-81
Jakobstadsreg.	3 720	180	13 912	22 742	1 699	7,5	149	49 325	0,21	105
Kaustinen	1 762	78	3 711	7 324	617	8,4	29	16 439	-0,99	-163
Kokkola	3 389	226	13 533	25 376	2 512	9,9	356	51 688	-5,30	-2739
P-Pohjanm. ELY	22 553	1 339	91 145	176 457	22 156	12,7	1 701	392 083	1,5	7 098
Koillismaa	1 428	66	4 570	9 268	1 288	13,9	174	21 159	4,71	997
Nivala-Haapajärvi	2 377	95	6 262	12 795	1 555	12,2	54	30 678	-0,38	-118
Oulu	10 819	832	56 344	104 905	13 160	12,5	1 046	223 053	1,60	3 580
Oulunkaari	1 370	74	3 657	9 434	1 459	15,5	59	23 427	-0,08	-18
Raahe	1 981	90	10 203	15 564	1 931	12,4	206	34 821	-0,29	-100
Siikalatva	1 267	45	3 567	6 591	726	11	32	15 334	-1,66	-254
Ylivieska	3 311	137	6 542	17 900	2 037	11,4	130	43 611	6,90	3 011
Kainuun ELY	4 512	227	17 047	36 889	5 573	15,9	340	82 626	-0,9	-534
Kajaani	3 072	174	12 953	26 247	3 695	14,1	271	57 745	-0,21	-122
Kehys-Kainuu	1 440	53	4 094	10 642	1 878	17,6	69	24 881	-1,66	-412
Lapin ELY	11 024	696	39 819	83 618	12 218	15,0	1 200	183 739	-0,5	-224
Itä-Lappi	1 178	66	2 856	8 165	1 485	18,2	105	18 901	-1,84	-347
Kemi-Tornio	3 323	214	15 333	27 073	3 902	14,4	326	60 567	-0,28	-172
Pohjois-Lappi	1 528	58	3 241	8 013	1 078	13,5	127	16 968	-0,54	-92
Rovaniemi	2 894	241	13 244	30 011	4 211	14	398	64 248	0,73	467
Torniolaakso	681	30	1 550	3 636	555	15,3	21	8 830	-1,48	-131
Tunturi-Lappi	1 420	87	3 595	6 720	987	14,7	223	14 225	0,36	51

Toimipaikat on poikkileikkaustieto kaikkien toimivien yritysten lukumäärästä tietynä ajankohtana (2008)

*Aloittaneet yritykset tiedot on vuoden 2009 ensimmäiseltä, toiselta ja kolmannelta neljännekseltä.

**Tietoja ei saatavilla

Henkilöstötiedon lähteenä Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri

Keskim. = tarkoittaa vuosikeskiarvoa, joka on laskettu kyseisen muuttujan kuukausitietojen perusteella

Työvoima = työvoima Tilastokeskuksen uusimman (v. 2007) Työvoimatutkimuksen mukaan

Työvoimaan luetaan kaikki 15-74 vuotiaat henkilöt, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat työllisiä tai työttömiä.

Työttömillä työnhakijoilla tarkoitetaan työvoimatoimistoon ilmoittautuneita työttömiä työnhakijoita sisältäen lomautetut (2009)

Työttömyysaste on työttömien prosentiosuus työvoimasta.

Väkiluvun muutosprosentti on verrattu edelliseen vuoteen.

Lähteet: Toimiala Online, Tilastokeskus, Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto

Alueittain yrittäjien määrä ja ikärakennetilasto

Koko maa ja ELY-keskukset, pl. Maatalousyrittäjät

	Yrittäjiä	yli 55 v	osuus, %
Koko maa	182 825	45 859	25,1
Etelä-Pohjanmaa	7 853	1 969	25,1
Etelä-Savo	6 331	1 622	25,6
Häme	13 715	3 640	26,5
Kaakkois-Suomi	10 652	2 945	27,7
Kainuu	2 527	596	23,6
Keski-Suomi	9 180	2 250	24,5
Lappi	6 526	1 516	23,2
Pirkanmaa	16 406	4 111	25,1
Pohjanmaa	8 317	2 174	26,1
Pohjois-Karjala	5 583	1 362	24,4
Pohjois-Pohjanmaa	11 476	2 485	21,7
Pohjois-Savo	7 898	1 889	23,9
Satakunta	8 636	2 229	25,8
Uusimaa	48 970	12 070	24,7
Varsinais-Suomi	18 755	5 001	26,7

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus 2006

<p>Tekijät (toimielimestä: nimi, puheenjohtaja, sihteeri)</p> <p>Jouko Nieminen Utvecklingschef ELY-centralen i Egentliga Finland</p>	<p>Julkaisu aika Mars 2010</p> <p>Toimeksiantaja(t) Arbets- och näringsministeriet</p> <p>Toimielimen asettamispäivä</p>
<p>Julkaisun nimi De regionala ekonomiska utsikterna våren 2010</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>I största delen av vårt lands ekonomiska regioner är situationen för näringslivet och sysselsättningen fortfarande svag, även om det redan finns tecken på tillväxt i världsekonomin. I regionernas realekonomi är de positiva och konkreta signalerna få. Våren och sommaren kommer att bli rätt svåra och först i höst är en ljusning att vänta. Få arbetstillfällen uppstår och arbetslösheten ökar ytterligare under resten av året. Situationen försvåras av den strukturomvandling som pågår inom industrin samtidigt som konjunkturläget är svagt.</p> <p>Utöver nedskärningarna inom pappers- och skogsindustrin har också saneringarna inom elektronikindustrin, metallindustrin och trävaruindustrin omfattande regionala konsekvenser. Ett ytterligare hot är flyttningarna av produktionen till länder med en lägre kostnadsnivå. Det svåra läget inom varvsindustrin är speciellt problematiskt i Egentliga Finland.</p> <p>Exporten återhämtar sig långsamt och industrins orderstock är fortfarande på en låg nivå. Även om en svag återhämtning är på gång, tar det tid innan beställningarna realiserar och märks i hela produktionskedjan. Svårast är läget för underleverantörerna, som är beroende av de stora företagens orderstock och de globala konjunkturerna. Permitteringar är fortfarande vanliga och det finns risk för att en del av dem slutar med uppsägningar när recessionen blir utdragen. Företagsnedläggningarna och konkurserna kommer att öka.</p> <p>Den ekonomiska recessionen håller på att sprida sig också till handeln och servicesektorn, där konsekvenserna för sysselsättningen först nu börjar märkas. Speciellt svårt tycks det vara för specialvaruhandeln och små serviceföretag. Konsumenternas tro på ekonomin har förblivit god, men den växande arbetslösheten kommer att påverka köpkraften.</p> <p>Trots den allmänna dysterheten sker det också positiv utveckling i regionerna. Fastän de fasta investeringarna i industrin är anspråkslösa, är satsningarna på produktutveckling glädjande. Nya företag grundas aktivt och behovet av företagsrådgivning har ökat. När arbetslösheten ökar växer intresset för företagande och självsysselsättning.</p> <p>Tillväxten inom gruvdriften är fortsatt stark, vilket stärker den regionala ekonomin och sysselsättningen speciellt i norra och östra Finland. Betydelsen av förnybar energi ökar snabbt och flera projekt som hänför sig till produktionen av bioenergi pågår. Vindkraftverksprojekt förekommer i många regioner.</p> <p>Situationen inom byggnadsbranschen är fortsättningsvis relativt god. Stimulansåtgärderna och den offentliga byggverksamheten har varit till hjälp för byggbranschen. Renoveringarna fortsätter att öka.</p> <p>Inom jordbruket försvagar det låga spannmålspriset spannmålsgårdarnas lönsamhet. För husdjursgårdarna är läget bättre, eftersom foderpriset har sjunkit i och med att spannmålspriset har gått ned. Skogsbruket håller på att återhämta sig. Virkeshandeln kvicknade till i slutet av fjolåret tack vare lindringarna i skatten på försäljningsintäkter.</p> <p>Arbetslösheten stiger fortfarande i hela landet. Männens andel av arbetslösheten har ökat betydligt mer än kvinnornas. Speciellt oroväckande är den ökade ungdomsarbetslösheten och svårigheterna för nyutexaminerade att få jobb. Sommarjobben är fortfarande mycket svåra att få. Antalet arbetslösa över 50 år och långtidsarbetslösa har börjat stiga och läget kommer snabbt att förvärras under året. Efterfrågan på arbetskraft ligger nere. Arbetstillfällen yppar sig närmast inom social- och hälsovårdstjänster och inom försäljning och marknadsföring.</p> <p>Kontaktperson vid arbets- och näringsministeriet: Koncernstyrningsenheten/Branschtjänst/Esa Tikkanen, tfn 050 040 549 Kontaktperson vid närings-, trafik- och miljöcentralerna: Utvecklingschef Jouko Nieminen, e-post: jouko.nieminen@ely- keskus.fi, tfn 040 770 3010</p>	
<p>Asiasanat Utvecklingsutsikterna för de ekonomiska regionerna, den regionala ekonomin, regional utveckling, sysselsättning</p>	
<p>ISSN 1795-9985</p>	<p>ISBN 978-952-227-353-6</p>
<p>Kokonaissivumäärä 183</p>	<p>Kieli Finska</p> <p>Hinta -</p>
<p>Julkaisija Työ- ja elinkeinoministeriö</p>	<p>Kustantaja</p>

www.tem.fi
www.ely-keskus.fi